Åtvidabergs kommun
Vård- och omsorgsutskottet

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2026-01-29

Plats och tid	Yxningen, klockan 13:30
Beslutande Ledamöter	Daniel Fredriksson (S), Ledamot Lennart Pettersson (V), Ordförande Jonas Palmqvist (M), Ledamot Ronja Svensson (SD), Ledamot
Tjänstgörande ersättare	Rolf Skogh (L), Ersätter Linnéa Rocke (C)
Övriga närvarande	
Ersättare	Åsa Merving (M), Ersättare
Närvarorätt	Peder Griph (S)
Övriga närvarande	Susanna Lundstedt, socialchef Ewa Asklöf, nämndsekreterare Sara Törnå, enhetschef Sara Ivarsson, enhetschef Ina Hasanbergovic, enhetschef Matilda James, enhetschef Carolin Axelsson, enhetschef Malin Viktorsson, enhetschef Veronica Holmberg, utvecklingsstrateg
Justering	
Utses att justera	Jonas Palmqvist
Datum	Digitalt, 2026-01-30
Paragrafer	§§ 1-6

Dokumentet har signerats digitalt och är därför inte undertecknat.

Ärendelista

Sidnummer

§1	Information om evikomp politiker spåret	
§2	Information från vård- och omsorgsförvaltningen 2026	2026/9
§3	Hemtjänstindex 2025	2026/26
§4	Verksamhetsbesök- funktionsstöd	
§5	Utredningsuppdrag trygghetsboende	2026/27
§6	Systematiskt kvalitetsarbete - Brukarenkät Individ- och familjeomsorg och Funktionsstöd.	2025/607

§ 1

Information om politikerspåret

Vård- och omsorgsutskottets beslut

Vård- och omsorgsutskottet noterar informationen till protokollet.

Beskrivning av ärendet

Karin och Oliver från Byrån mot diskriminering som jobbar på uppdrag av evikomp informerar om Politiker spåret. Politiker spåret är en ny modul i evicomp som riktar sig till förtroendevalda. Förbud mot diskriminering är den modul som utskottet under mötet kommer att få prova och utvärdera.

Beslutet skickas till

Akt

§ 2

KS 2026/9 1.2.7

Information från vård- och omsorgsförvaltningen 2026

Vård- och omsorgsutskottets beslut

Vård- och omsorgsutskottet noterar informationen till protokollet.

Beskrivning av ärendet

Susanna Lundstedt, socialchef informerar om:

-Inspektion av arbetsmiljöverket efter händelse på säbo
-Nationell inspektion inom hemtjänst
-Granskning IVO myndighetsutövning barn- och unga
- Gemensamt HVB Fyrbylund, arbetsgrupp ska ta fram förslag på hur man ska jobba framåt med gemensamma insatser.
-Lärprocess ny socialtjänstlag

Förvaltningsövergripande månadsrapport, beskriver det ekonomiska och aktuella verksamhetsfrågor. Underlaget delges vård- och omsorgsutskott, social myndighetsnämnd, förvaltningens ledningsgrupp samt kommundirektör.

Sammanfattning
Förvaltningen har under året utmaningar vad det gäller att hålla budget i balans. Kostnadsökningarna är främst inom försörjningsstöd samt kostnaderna för placeringar av barn- och unga. Förvaltningens verksamhet som helhet är belastad utifrån förändrade behov hos våra målgrupper, allt fler personer har behov av särskilt boende med inriktning demenssjukdom, allt fler personer behöver mötas i det egna hemmet vilket tex sker genom etablering av arbetssättet Trygg hemma. Inom funktionsstöd krävs ett omtag om handlingsplanen för funktionsstöd för att klara de framtida utmaningarna för målgruppen. Sammantaget påverkar detta förvaltningens förmåga att hålla en budget i balans då behoven av stöd förändras och ökar. Under 2025 har kostnaderna för placeringar inom individ- och familjeomsorg kontinuerligt ökat. Främst beror de ökade kostnaderna på längre placeringstid och dyrare dygnsavgifter. Kostnaderna för försörjningsstöd har kontinuerligt ökat under året, en trend som verkar hålla i sig.

Införandet av insatsen Trygg hemma påverkar arbetsbelastningen och fördelningen av resurser. Resultat och konsekvenser av insatsen följs upp utifrån framtagna parametrar. Utvärdering kommer att ske i mars 2026.

Beslut från IVO har inkommit avseende anmälan enligt lex Sarah. IVO avslutar ärendet och kommer inte att vidta några ytterligare åtgärder. IVO bedömer att nämnden har fullgjort sin utrednings- och anmälningsskyldighet. Avseende anmälan enligt lex Maria begär IVO vissa kompletteringar.

Verksamhet
IFO

När det gäller placeringar under året visar det en ökning på HVB-barn och unga. Den kostnad som belastar förvaltningens budget i relation till 2024 är SIS-placeringar, med en helårseffekt av 3,5 miljoner. I samband med samhällsutvecklingen där kriminalitet ökar ser socialtjänsten även konsekvenser i vår kommun, där dygnskostnaden i placeringar är högre än tidigare år. Totalt är det i nuläget 8 tjänsteköp inom individ och familjeomsorgen, vilket är en minskning under året, dock ökar kostnaden per tjänsteköp gällande dygnskostnaden samt den längd placeringen avser. I jämförelse med andra kommuner i Kolada har Åtvidaberg ett lågt antal placeringar och kostnader per invånare.

Enligt analys i samband med åtgärdsplan, 250909.

Sammanfattningsvis visar sig antalet placeringar inte öka över tid, det är kostnaden för varje placering som ökar beroende på den komplexitet och samhällsutveckling som även syns i den lilla kommunen. Där kostnaden skiljer sig mellan åren är som tidigare nämns de SIS- placeringar som har varit aktuella under 2025. Till detta hör att dygnsavgiften för en SIS-placering höjdes med 12,9 procent från 2024.

Jämförelse med liknande IFO kommuner av kostnaden för HVB barn och unga kronor per invånare, visar Åtvidaberg på låga kostnader, 2 382 kr/invånare. Även i förhållande till Östergötlands kommuner visar kommunen på det lägsta resultatet, Riket visar en kostnad på 4 259 kr/invånare.

Ekonomiskt bistånd, bidragstagare och ekonomiskt utfall
Att hålla en budget i balans gällande ekonomiskt bistånd under 2025 har varit en stor utmaning i samband med den trend som påvisats med en ökning varje månad i Åtvidaberg, och även nationellt. Under november månad i relation till oktober ser vi en marginell minskning, vilket tyvärr inte påverkar den totala helhetsprognosen nämnvärt.

I den åtgärdsplan som upprättades genomförde förvaltningen en analys av antal bidragstagare och utbetalt bistånd, åtgärdsplan 250909. I den analysen framkom bakgrund och skillnader i vår kommun. Det ekonomiska biståndet har ökat över tid i jämförelse mellan 2019–2025. Från augusti 2024 och fram till juni 2025 har antalet hushåll ökat med 20 hushåll och bidragstagare med 30 enskilda individer. Detta syns tydligt i det utbetalda biståndet som ökat med 32% under den tiden. Utifrån ett helhetsperspektiv visar kommunen en kostnad på 1 252 kr/inv och i jämförelse med Östergötlands kommuner ligger vi under rikets snitt och på en mellannivå. Rikets snitt är 1 455 kr/inv. I jämförelse mellan åren visar det dock en ökning i kostnad per invånare i Åtvidaberg. Kommunen särskiljer sig i jämförelse är vuxna med ett långvarigt ekonomiskt bistånd med ett resultat på 51,1%, vilket är det högsta med jämförbara kommuner.

Att vända trenden av ökade kostnader för försörjningsstöd är ett långsiktigt arbete och ett arbete som berör flera förvaltningar, för att få genomslag har sedan 2024 arbetsmarknad och försörjning identifierats som en kommunövergripande process. Genom den kommunövergripande processen är samtliga förvaltningar beroende av varandra och med det nya lagkravet om heltidsaktivering för de individer som uppbär försörjningsstöd. Målet är tydligt 2026 och långsiktigt framåt att kommunens medborgare ska ha möjlighet till egenförsörjning.

Äldreomsorg
Korttidsboende och särskilt boende, kö/ tillgängliga platser:
Under månaden har förvaltningen klarat av att ta hem från slutenvården i tid. Det har funnits luft på korttids för de som fått ett korttidsbeslut. Under månaden har behoven på korttids varit komplexa och resurskrävande. Behovet av ytterligare demensplatser kvarstår. Det är fortsatt svårigheter att verkställa nya beslut om demensinriktning samtidigt som det skulle behöva göras interna flyttar för individer där demens utvecklats under tiden man bott på ordinärt säbo. Det är stora utmaningar för verksamheten att stötta individer med demensdiagnos i ordinärt säbo. Det finns lediga lägenheter inom ordinärt säbo, det saknas såväl ansökningar som beslut för att kunna belägga dessa platser.

Hemtjänst, aktuellt antal brukare
Under perioden har 3-4 individer beviljats insatsen trygg hemma. Man ser tydligt att behoven är stora i uppstarten men går ganska snart att minska. Upplevelsen från medarbetare och brukare är endast positiv. Under månaden har fler brukare än vanligt haft inneliggandeperioder på slutenvården.

Funktionsstöd
Ett omtag gällande handlingsplan för funktionsstöd planeras. Den extra satsning förvaltningen gjorde för att få fart i arbetet har inte fallit ut som planerat. Det är tydligt inom gruppbostäderna att de har chef på plats, efter en lång vakans. Övriga vakanta tjänster på gruppbostäderna är nu helt fyllda.

HSL
Fortsatta utmaningar gällande rekrytering vilket påverkar vår kvalitet och vår patientsäkerhet när vi behöver bemanna upp med hyrsjuksköterskor. Vi har svårigheter att få kontinuitet och kännedom om våra patienter när vi byter våra hyrsjuksköterskor med täta intervaller, detta kan innebära risker för patienterna. Som ett led i vår rekrytering har vi skapat några kortare filmer som visar vår verksamhet och det fina med att arbeta i Åtvidabergs kommun, detta för att stärka vårt arbetsgivarvarumärke och på så sätt få fler att söka tjänster hos oss. Under februari månad har vi även bokat en rekryteringsmässa på LIU för att fånga upp de sjuksköterskor som snart är klara på sin utbildning.

Vi har svårigheter att få fart på arbetet med Senior Alert trots omtag kring rutiner mm då det tar mycket tid i anspråk att utföra för varje patient. Det har kommit in avvikelser gällande att andra patienter inte får den tid som de behöver och just nu är arbetet med Senior Alert pausat i avvaktan på att systemen anpassas.

Nu har Trygg Hemma varit igång i några månader och vi ser att det är ett effektivt sätt att arbeta på för våra patienter. Dock ser vi att mycket arbetstid för våra arbetsterapeuter och fysioterapeuter läggs på dessa patienter vilket kan medföra att andra patienter inte får de insatser de har rätt till i rätt tid. Under perioden jan-mars kommer arbetet med Trygg Hemma att följas upp för att se hur det påverkar övriga verksamheten.

Kvalitet
Lex Sarah och Lex Maria
Föregående månad fick vård- och omsorgsutskottet, Kommunstyrelsen och Sociala myndighetsnämnden information om anmälningar till Inspektionen för vård- och omsorg (IVO) enligt Lex Sarah och Lex Maria.

Beslut från IVO har inkommit avseende anmälan enligt lex Sarah. IVO avslutar ärendet och kommer inte att vidta några ytterligare åtgärder. IVO bedömer att nämnden har fullgjort sin utrednings- och anmälningsskyldighet. Vidare bedömer IVO att nämndens utredning innehåller de uppgifter som ska dokumenteras och att utredningen visar att nämnden har;

- vidtagit åtgärder för att utan dröjsmål avhjälpa eller undanröja missförhållandet,
- identifierat bakomliggande orsaker till det inträffade, och
- vidtagit och planerat att vidta åtgärder för att förhindra att något liknande inträffar igen.

Avseende anmälan enligt lex Maria begär IVO komplettering avseende:

- Vilka åtgärder som är beslutade och har vidtagits eller ska vidtas för att förhindra att en liknande händelse inträffar igen
- Flera av era åtgärder är inte påbörjade, IVO begär därför att redovisning av hur vi säkerställer patientsäkerheten tills åtgärderna är vidtagna.
- Uppgift om när åtgärderna enligt tidplan ska vara vidtagna.
- Uppgift om vem eller vilka som ansvarar för uppföljningen av åtgärderna.

Senior alert
Arbetet med Senior alert är pausat utifrån inkomna avvikelser som visar att bedömningar av andra patienter försenats till följd av den administrativa bördan kring senior alert. Det har även pausats utifrån problem med integrationen mellan kommunens verksamhetssystem och senior alert.

Nya Socialtjänstlagen
I arbetet med nya socialtjänstlagen har Kommunledningsgruppen under december gjort skattningsformuläret "Skatta läget" - vilket är ett sätt att få en nulägesbild över ledning och styrning utifrån omställningen till ny socialtjänstlag. Detta blir också en grund inför deltagande i SKR:s Lärprocess för framtidens socialtjänst, som startar i januari 2026 och löper till och med 2028.

IT och digitalisering
Arbete med digitalisering pågår löpande inom förvaltningen. Kopparsvanen pilotar nu Aktivitetsplanering som är ett planeringsverktyg för insatser i verksamhetssystemet.

Funktionsstöd digitaliserar underlag till avgiftshandläggningen.

Inom ITSAM har Objektstyrgrupp Socialtjänst har beslutat om:

- Objektplan för 2026-2028
- Rutin för borttagning av information i verksamhetssystem.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – Information från VOF

Beslutet skickas till

Akt

Dokumentet har signerats digitalt och är därför inte undertecknat.

§ 3

KS 2026/26 1.2.7

Hemtjänstindex 2025

Vård- och omsorgsutskottets förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att notera informationen till protokollet.

Beskrivning av ärendet

Sara Törnå, Sara Ivarsson och Ina Hasanbergovic enhetschefer föredrar ärendet.

Vad är hemtjänstindex

Hemtjänstindex är en sammanvägning av data som på olika sätt indikerar kvalitet i hemtjänsten. Syftet är att underlätta kommuners kvalitetsanalyser och prioriteringar. Hemtjänstindex är initierat av SPF Seniorerna och har utvecklats med stöd från Allmänna arvsfonden. Indexet publicerades första gången i november 2022 och uppdateras årligen. Hemtjänstindex 2025 publicerades den 2 december. Hemtjänstindex är ingen mätning där man som kommun tar ställning till om man önskar delta, utan mätningen görs för samtliga kommuner.

Under våren 2022 genomfördes workshops med seniorer på olika håll i landet, samt en omfattande enkät där mer än 1000 seniorer svarade. Där ingick både användare av hemtjänst och anhöriga/närstående. Syftet var att få seniorernas syn på vilka delar av hemtjänsten som är riktigt viktiga, och vilka som är mindre viktiga. Resultatet blev en mycket tydlig bild av hur seniorerna prioriterar, och denna ligger nu till grund för viktningen av indexets totalt 18 kvalitetsområden.

Det genomförs också löpande kontakter med både kommuner och privata utförare. De kontakterna syftar till att indexet ska redovisas på ett sätt som gör det användbart i utvecklingsarbetet. Indexets viktning grundas enbart på seniorernas uppfattning. Resultatet redovisas i fyra olika delindex. Information, Biståndshandläggning, Utförande samt Stöd och utveckling.

Åtvidabergs resultat i respektive delindex
Information:

Det hemtjänstindex tittar på under index, information, är tillgänglig information på kommunens webbplats. Finns det kontaktinformation, samt information om vem man kontaktar om man är missnöjd. Finns information om hur du söker bistånd samt ungefärlig tid från ansökan till beslut. Finns information om vilka insatser som kan utföras och vad priset är. Finns information om utförarna. Finns information om genomförandeplan, personalkontinuitet samt fast omsorgskontakt. Representanter från hemtjänstindex analyserar kommunens hemsida under två veckor i augusti.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Beslutet skickas till

Akt

Dokumentet har signerats digitalt och är därför inte undertecknat.

§ 4

Verksamhetsbesök- funktionsstöd

Vård- och omsorgsutskottets beslut

Vård- och omsorgsutskottet noterar informationen till protokollet.

Beskrivning av ärendet

Matilda James, Caroline Axelsson och Malin Viktorsson enhetschefer ger en verksamhetsbeskrivning av Funktionsstöd enligt LSS.

Funktionsstöd bedriver verksamhet enligt Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

LSS är en rättighetslag som ska ge personer med omfattande och varaktiga funktionsnedsättningar möjlighet att:

-leva som andra
-ha inflytande över sin vardag
-delta i samhällslivet

Verksamheten utformas med respekt för den enskildes självbestämmande, integritet och delaktighet. Stödet ges utifrån individuella behov och i samråd med den enskilde.

Beslutet skickas till

Akt

lin§ 5

KS 2026/27 8.7.3

Utredningsuppdrag trygghetsboende

Vård- och omsorgsutskottets förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner utredningen och ger förvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna för inrättande av ett biståndsbedömt trygghetsboende.

Utredningen ska innefatta förslag på utformning av Trygghetsboendet, antal platser och driftsform. Det ska framgå den totala kostnaden för inrättandet av Trygghetsboendet samt driften av verksamheten.

Utredningen ska återrapporteras till kommunstyrelsen senast juni 2026.

Beskrivning av ärendet

Marie Almroth, utvecklingsstrateg föredrar ärendet.

Vård- och omsorgsförvaltningen fick inför budget 2025 i uppdrag att utreda behovet av ytterligare Trygghetsboende i Åtvidabergs kommun. Utredningen visar sammantaget att Åtvidabergs kommun står inför ett växande och komplext behov av differentierade boendeformer för äldre. Befolkningsutvecklingen, ökad vårdtyngd och en tydlig efterfrågan från både medborgare och verksamhet pekar på att dagens boendestruktur inte är tillräcklig för att möta framtidens behov på ett hållbart sätt. Särskilt tydligt är avsaknaden av en mellanboendeform mellan ordinärt boende med hemtjänst och särskilt boende med heldygnsomsorg.

Medborgarundersökningarna visar ett betydande intresse för trygghetsboende, framför allt i centralorten, samt en betalningsvilja som i stor utsträckning ligger inom rimliga nivåer. Samtidigt visar både myndighetsutövningens och verksamhetens genomgångar att en andel av dagens beslut om särskilt boende hade kunnat undvikas eller senareläggas om biståndsbedömt trygghetsboende funnits som alternativ. Bedömningen är att cirka sju personer per år skulle kunna få sina behov tillgodosedda i en sådan boendeform istället för i särskilt boende, vilket både stärker den enskildes självständighet och frigör platser för dem med störst omvårdnadsbehov.

Ett införande av biståndsbedömt trygghetsboende skulle även ge kommunen ett viktigt styrinstrument. Till skillnad från trygghetsboenden på den reguljära bostadsmarknaden möjliggör biståndsbedömningen att kommunen kan styra inflödet utifrån behov och därmed bromsa kostnadsutvecklingen inom särskilt boende, som är den mest resurskrävande vårdformen. Detta är särskilt angeläget i ljuset av det ökande behovet av demensplatser, där prognoser visar att kommunen behöver tillskapa ytterligare kapacitet fram till 2030.

Sammantaget bedöms biståndsbedömt trygghetsboende vara en strategiskt viktig pusselbit i kommunens långsiktiga äldreomsorgsplanering. Genom att skapa ett mellanboende kan kommunen bättre möta äldres behov av trygghet och gemenskap, använda resurser mer effektivt och samtidigt skapa utrymme för att utveckla särskilda boenden med inriktning

mot demenssjukdom. Ett politiskt ställningstagande i frågan är därför avgörande för att säkerställa en ekonomiskt och socialt hållbar äldreomsorg i Åtvidabergs kommun över tid.

Utifrån framtagen utredning föreslår förvaltningen att fortsatt utreda förutsättningarna för inrättandet av ett biståndsbedömt Trygghetsboende i centrala Åtvidaberg. Utredning ska ge förslag på utformning av Trygghetsboendet, antal platser och driftsform. Av utredningen ska framgå den totala kostnader för inrättandet av Trygghetsboendet samt driften av verksamheten. Förslaget för fortsatt hantering ska redovisas till kommunstyrelsen i juni 2026.

Förslag till beslut under sammanträdet

Lennart Pettersson (V) lämnar följande tilläggsyrkande:

Kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna för inrättande av ett biståndsbedömt trygghetsboende.

Utredningen ska innefatta förslag på utformning av Trygghetsboendet, antal platser och driftsform. Det ska framgå den totala kostnaden för inrättandet av Trygghetsboendet samt driften av verksamheten.

Utredningen ska återrapporteras till kommunstyrelsen senast juni 2026.

Beslutsgång

Ordförande finner att det bara finns ett förslag till beslut yrkat av Lennart Pettersson (V) och beslutar enligt det.

Beslutsunderlag

Utredning- Det långsiktiga behovet av TB
Åtvidabergs kommun-Rapport om trygghetsboende för äldre 2025

Beslutet skickas till

Akt

§ 6

KS 2025/607 1.5.2.4

Systematiskt kvalitetsarbete - Brukarenkät Individ- och familjeomsorg och Funktionsstöd.

Vård- och omsorgsutskottets förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att notera informationen till protokollet.

Beskrivning av ärendet

Återrapportering av resultaten från den nationella brukarundersökningen inom individ- och familjeomsorgen samt funktionsstöd 2025. Den nationella brukarundersökningen inom individ- och familjeomsorgen och funktionsstöd genomfördes under hösten 2025 via Sveriges Kommuner och regioner, SKR.

Vård- och omsorgsförvaltningen har deltagit i brukarundersökningen inom områdena;
- Myndighetskontakten inom individ- och familjeomsorg
- Myndighetskontakten inom funktionshinderområdet
- Insatser inom individ- och familjeteamet
- Utförarverksamheter funktionshinderområdet

Syftet med att delta i brukarundersökningen är att få kunskap om individers upplevda kvalitet. Rapporteringen avser enbart resultatet av undersökningen, vilket sedan kommer att användas som underlag för verksamhetsutveckling och kvalitetsförbättring.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Beslutet skickas till

Akt

Dokumentet har signerats digitalt och är därför inte undertecknat.